

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreană”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crisana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lăpovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcatna”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlătneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 29 Iulie 1906.

Nr. 30.

O propunere salutară

În ședința dela 23 crt. a parlamentului nostru, la desbaterea bugetului ministrului de comerț, deputatul naționalist român dl *Dr. Teodor Mihali*, directorul executiv al institutului „Someșana” din Dej, a prezentat dietei un proiect de moțiune, de cea mai mare însemnătate pentru institutele de bani de toate categoriile din patria noastră. Esența acestui proiect de moțiune este, *ca institutelor de bani să li-se interzică a încasa, fie sub orice titlu, interese mai mari de 8% după împrumuturile acordate de ele.*

Iată vorbirea cu care și-a însoțit dl *Dr. Mihali* proiectul de moțiune:

„Recunosc, că institutele de bani vor avea și trebuie să aibă un rol foarte important în chestia dezvoltării industriei, pentru că azi capitalul s'a înmulțit așa de mult, încât nu prea află plasare. Dar pentru ca institutele de bani să pășească pe terenul acesta, guvernul trebuie să ia măsuri, ca acelor institute de bani din provincie, cari încasează interese mai mari de 8%, să le interzică aceasta în sensul legii de uzură.

Căci dacă s'a adus legea contra cămătăriei, de ce ea să se observe numai față de unii și nu față de institutele de bani? Aci nu cunosc deosebire. Poate să se afle și institute de bani române, dar poate și maghiare, căci la noi de fapt există acel soi de cămătărie ascunsă ca atunci când se află într'o familie mai mulți capitaliști cari nu-și pot valoră destul de rentabil capitalurile, ei se asociază, fondează o societate pe acții și încasează de pe clienți 10—20—25%. Aceasta apasă poporul și chemarea guvernului este de a explica în conziliul de miniștri această parte a legii de uzură, ca institutele de bani

sub nici un titlu să nu încaseze interese mai mari de 8%.

Eu mai bine reflectez la capitalul indigen, decât la cel din străinătate și mai bine prefer ca industria să se desvolte mai încet, dar cu capital indigen. La aceasta se poate ajunge, dacă guvernul dirigează astfel lucrurile, ca să reglementeze prepotența capitalului. Căci oricum am privi lucrul, la noi capitalul și acum mai dominează munca și pământul și se bucură de privilegii. Astfel d. e. institutele de bani fondate în formă de asociațiuni pot încasa interese mai mari de 8%; după capitalurile depuse la casse de păstrare se plătește numai contribuțiunea de stat, nu și contribuțiune comunală. De ce? Fiindcă respectivul este mai bine situat, să se bucure de favor? Aceasta nu este dreptate. Cât timp va fi îngăduit a încasa 10—12—20% interese, zău se pot plăti 6% după depozite. Iar pânăcând capitalul indigen poate fi plasat cu interese așa de mari pe la cassele de păstrare, până atunci el nu se va plasa în întreprinderi industriale. Vedem că Francezii, cari vin la noi, fondează aci mari întreprinderi de exploatare de păduri și altele. De ce o fac? Pentru că acolo interesele după depozite sunt abia 2%. Natural, că dacă depozitele aduc numai 2% se recere un capital mare pentru a putea trăi cineva din interesele lui. Dar dacă la noi cineva are 10—20,000 cor., cu 6% interese primește K 1,200— din care sumă sigur poate trăi și nu-și va plasa banii în întreprinderi.

Dacă guvernul va lua dispoziții pentru reducerea intereselor, va îngriji ca poporul agricol să ajungă într'o situație mai bună și să-și poată amortiza mai ușor datoriile, atunci capitalul devine iarăș liber, și atunci și capitalul nostru indigen va fi suficient pentru dezvoltarea industriei noastre“.

Proiectul de moțiune prezentat este următorul.

Se îndrumă guvernul, ca de urgență să ia dispoziții, ca institutele de bani sub nici un titlu să nu poată încasă dela clienții lor interese mai mari de 8%.

Propunerea dlui Dr. Mihali, cu toatecă ministrul de comerț Kossuth s'a declarat contra ei pe motiv, că ea se cuprinde deja în lege și de altcum chestiunea nu aparține portofoliului de comerț s'a primit din partea camerei spre marea surprindere a ministrului și a prezidentului Rakovszky.

Ne bucurăm de succesul acesta și îndeosebi de faptul că moțiunea a fost prezentată de directorul executiv al uneia din băncile române, căci este și aceasta o nouă și eclatantă dovadă a principiilor sănătoase de care sunt conduse băncile noastre în activitatea lor național-economică și a felului cum ele își înțeleg misiunea în sinul poporului. Interesele materiale ale băncilor noastre aproape de loc nu vor fi atinse prin dispozițiile legislative, ce vor urma pe baza moțiunii dlui Dr. Mihali, căci institutele noastre de bani nici până acum n'au urmărit o politică de dividendă, — dar cu atât mai simțitor vor tăia ele în interesele altor institute din provincie, cari, precum a constatat de atâteaori chiar și presa maghiară și am avut ocaziune a constata și noi, nu urmăresc decât scopuri de speculațiune și îmbogățire, îndeosebi pe contul poporului agricol, și-așa destul de copleșit de greutatea vieții de toate zilele.

Prelegerile cu schiopticonul în despărțămintele „Asociațiunii“.

În legătură cu cele publicate în numărul trecut al „Revistei Economice“ sub titlul „Prelegerile economice în despărțămintele Asociațiunii“, credem că e de interes pentru cititorii revistei noastre să le prezentăm în șirele următoare un raport despre prelegerile ilustrate cu proiecțiuni de schiopticon în despărțămintele „Asociațiunii“.

Schiopticonul, acest aparat excelent pentru ilustrarea prelegerilor și peste tot pentru popularizarea științelor, a fost introdus — la propunerea Secțiunii științifice a Asociațiunii — mai întâi în despărțământul „Brașov“. Pentru acest despărț. Asociațiunea a cumpărat primul schiopticon. A urmat al doilea și al treilea schiopticon în desp. „Blaj“ și „Brad“. După acestea desp. „Sibiu“, „Orăștie“ și „Cohalm“ și-au procurat și ele câte un astfel de aparat. În decurs de abia 3 ani în despărțămintele „Asociațiunii“ s'au introdus 6 schiopticoane și sperăm că nu peste mult timp toate despărțămintele acestei instituțiuni se vor prevedea cel puțin cu câte un astfel de schiopticon.

În executarea mai cu efect a programei prelegerilor economice aranjate de Asociațiune schiopticonul a făcut servicii excelente. Pentru cititorii noștri să-și câștige o idee mai clară asupra acestor servicii dam aici o parte a raportului Secțiunii științifice a „Asociațiunii“ despre prelegerile populare din despărț. „Brad“ unde conducătorii desp. și-au pus de dezinț luminarea poporului prin prelegeri, prin înființarea de biblioteci populare etc. și unde dl profesor Dr. Ioan Radu, membru al numitei secțiuni, și manipulatorul schiopticonului din acel despărțământ face mari sforțări ca prin intuiția celor tratate prelegerile să fie aievea instructive și interesante.

Iată raportul dlui Dr. Radu:

„Comitetul acestui despărțământ, la recercarea comitetului central a lucrat un plan detaliat și variat al prelegerilor. Un număr însemnat din membrii inteligenței acestui despărțământ au luat angajamentul de a ține prelegeri pentru popor din sfera economiei, a dreptului, igienei ș. a. Puțini însă s'au putut achita de aceste îndatoriri.

Prelegerile ținute, sunt următoarele:

1. În 13 Decembrie 1905 la sărbarea Sfântului Andrei din partea gimnaziului din Brad, pe lângă producție cu cântări și declamări s'a ținut o prelegere populară școlarilor și publicului din Brad despre Metropolitul Andrei Șaguna proiectând cu schiopticonul câteva din instituțiile, ce ne-a lăsat nemuritorul Șaguna. Textul l-a făcut profesorul T. Suci. Numărul ascultătorilor a fost 400.

2. În 25 Februarie 1906 s'au ținut prelegeri tot în Brad în sala de gimnastică. Partea covârșitoare a ascultătorilor, cari au fost 226, a fost din Brad. S'a preles a) despre „Asociațiune“ (prezidenții ei, instituțiile și scopul ei) din partea directorului despărțământului Dr. P. Opreșca. Prelegea a fost ilustrată cu 20 proiecțiuni; b) „Alcoolismul“ de Dr. I. Radu cu 30 proiecțiuni.

3. În 4 Martie 1906 în Baia-de-Criș, în sala școlii de stat, doue prelegeri: a) „Asociațiunea“ de Dr. P. Opreșca și b) „Cultura vitelor“ de Dr. I. Radu cu 40 proiecțiuni. Pe lângă publicul român din Baia-de-Criș am avut ascultători și din comunele Rîșca și Căraciu și vre-o câțiva membri din inteligența maghiară din Baia-de-Criș, cu totul au fost 200 ascultători.

4. În 11 Martie 1906 în Hălmăgiu, în biserică: a) „Asociațiunea“ de Dr. P. Opreșca; b) „Cultura vitelor“, de Dr. I. Radu, — cu proiecțiuni; — apoi fără proiecțiuni c) din cultura pământului, pregătirea gunoiului, de Ioan Rusu, inv. în Cebea; d) „Sfaturi juridice“, pentru economii de vite, de Dr. I. Papp, adv. în Brad. Numărul ascultătorilor a fost 800 țărani din Hălmăgiu și jur (Hălmăgel, Tisa, Leșcioara) cu învățătorii și preoții lor. Pe lângă prelegători sau mai dus din Brad un număr frumos de fruntași, profesori, învățători ș. a., făcându-se astfel o adevărată sărbătoare culturală, de vreo 3 oare fără banchetele și tractările obicinuie — adeseori spre greutatea localnicilor. — Hălmăgenii au rămas deplin mulțumiți și au invitat despărțământul să-și țină adunarea sa generală la ei.

5. În 18 Martie 1906 în Vața-de-jos, în sala băilor de acolo. Ascultători au fost în număr de 600 din comunele Vața-de-sus, Cărănești, Prihodiște-Tătărești, Prevăleni, Brotuna și Târnavă. S'a vorbit despre „Asociațiune“, de membrul comitetului P. Rimbaș și „Cultura vitelor“, de Dr. I. Radu.

6. În 20 Martie s'a ținut o prelegere școlarilor dela gimnaziul din Brad „Cultura pomilor“, de Dr. I. Radu, cu 50 de proiecțiuni. Ascultători au fost 180.

7. In 25 Martie 1906 in comuna Ciuciu, protopresbit. Hălmagiu: a) „Asociațiunea“. Dr. P. Oprișa; b) „Cultura vitelor“, Dr. I. Radu; c) „Alcoolismul“, T. Suci. Fiind comuna Ciuciu și jurul la periferia despărțământului, — acestor prelegeri încă li-s'a dat un caracter frumos sărbătoresc. Prelegătorii au fost însoțiți de numeroși frunțași din Brad (prof., inv. etc.) și Hălmagiu (ppresb. C. Lazar și invăt. E. Joldea cu doamna ș. a.). Ascultători au fost țărani din Ciuciu, Lazuri, Talagiu, Acia și Vidra, în număr de 350.

8. In 1 Aprilie 1906 in Cebea, fiind 200 ascultători: a) „Asociațiunea“, ținută de prof. S. Albu; b) „Cultura vitelor“, de Dr. I. Radu.

9. Tot in 1 Aprilie 1906 d. a. in Rîșculița, au fost 250 ascultători din Rîșculița, Valea-mare și Baldovini. S'a vorbit: a) Despre „Asociațiune“ de candidatul de preot Ioan Andreu din Cebea; b) „Cultura pământului“, de inv. I. Rusu; c) „Cultura vitelor“, de Dr. I. Radu; d) „Alcoolismul“, text cetit de I. Rusu.

10. In 7 Aprilie 1906 in Ribița au fost 200 ascultători: a) „Asociațiunea“, Dr. P. Oprișa; b) „Cultura vitelor“, Dr. I. Radu; c) „Alcoolismul“, Dr. I. Radu; d) „Cultura merilor și altoirea“ cu arătări în praxă de inv. I. Bârna din Vaca.

11. In 20 Aprilie 1906 in Criștior, la adunarea învățătorilor, ascultători învățătorii din tractul Zarand, 50: a) „Asociațiunea“, de Dr. P. Oprișa; b) „Cultura vitelor“, de Dr. I. Radu.

12. In 22 Aprilie 1906 in Luncoiul-de-jos: a) „Asociațiunea“, de prof. S. Albu; b) „Cultura vitelor“, de Dr. I. Radu; c) „Cultura legumelor“, de M. Stoia. Ascultători au fost 250

Cu totul deci s'au ținut 29 prelegeri. Numărul tuturor ascultătorilor a fost 3706. Numărul comunelor din cari au fost ascultătorii 28.

Peste tot locul prelegerile au fost ascultate cu viu interes de țărani nostri.

Din sfera economiei am prelucrat două prelegeri „Cultura vitelor“ și „Cultura pomilor“, iar pictorul Ioan Stoica a pregătit la fiecare diapozitivele necesare, așa că acestea pot fi imprumutate și altor despărțăminte.

In despărțământul Brad se poate constata o mișcare îmbucurătoare în direcția ținerii de prelegeri populare și speriez, că în toamna acestui an se vor continua cu zel și mai mare“.

Interesante sunt și celelalte rapoarte despre prelegerile cu schiopticonul, anume raportul d-lui Aurel Ciortea, profesor, asupra prelegerilor din desp. „Brașov“, al d-lui Dr. Ambrosiu Chetianu, asupra prelegerilor din desp. „Blaj“, și al d-lui Ioan Popovici, dir. desp. „Orăștie“, asupra prelegerilor din acest despărțământ.

Sperăm, că cercurile conducătoare ale „Asociațiunii“ vor da toată atențiunea prelegerilor populare peste tot, indeosebi celor economice, și că vor stăruia ca schiopticonul să câștige teren tot mai larg și să joace rolul important la care e chemat în opera de regenerare a poporului nostru. R. S.

Agronomii ilustrii.

Domnul P. S. Aurelian.¹⁾

Agronomul care a lucrat mult, cu putere și știință în a doua jumătate a secolului XIX, îndemnând

¹⁾ Din lucrarea „Trecutul și prezentul agriculturii române“ întocmită din ordinul ministerului de agricultură pentru expoziția generală română din 1906 de dl S. P. Radianu (pag. 464—468).

populațiunea rurală să perfecționeze cultura pământului e dl P. S. Aurelian. Multe țări și-ar fi disputat onoarea să aibă un agronom de talentul și munca neobosită a d-lui Aurelian. D-sa a fost un binefăcător pentru țara noastră. Grație stăruinței acestui învățat, agricultura română a progresat mult în a 2-a jumătate a secolului XIX. El e cel mai neobosit care a deschis calea înaintării agriculturii în România. Neconținut a făcut propagandă, sămănând germenii noi în vastul câmp al agriculturii române.

O vieată întreagă dl Aurelian a purtat interes agriculturii și populațiilor rurale; a avut o influință considerabilă asupra dezvoltării agriculturii noastre în a doua jumătate a secolului XIX; a propagat învățământul agricol și metode bune de cultură, și a dat impulsione la întreprinderi noi utile, a realizat multime de măsuri proprii să favorizeze agricultura și a veghiat la interesele sale. S'a putut constata prețutendenți că numai oamenii instruiți își alătură activitatea în dezvoltarea științei agricole și lucrarea lor face progrese încet. Dificultățile de invins sunt mari și variate. Trebuie să îngrijești de ceea ce există de fapt și noutățile trebuie să fie potrivite cu instituțiunile istorice ale țării, iar de altă parte, trebuie ținut sâma de unele prejudeții ale populațiunii.

A propaga agricultura sistematică în România e tot așa cum am voi să reparăm o clădire veche și s'o reconstruim în părțile ei ruinate, fără ca să ne fie permis a o dărâma și fără ca clădirea să fie scoasă din serviciu.

Dl Aurelian printre cei dintâi ne-a învățat că exploatarea pământului e un meșteșug științific.

Cu toate schimbările economice am rămas un popor exportator de grâne, grație situației noastre geografice și avuției pământului nostru. Avem cu toate acestea avantajii să producem fructe, legumi, pasări, de curte, vinuri, brânzeturi, cărnățării fine etc. cu mult superioare celor produse de vecinii nostri. In multe cazuri această superioritate ne dă un adevărat monopol de care însă n'am învățat să ne folosim. Din acest punct de vedere d-nul Aurelian, cu cunoștințele sale superioare și simțul practic al lucrurilor, a adus țării servicii fără de număr.

Scrierile dlui Aurelian conțin învățăminte prețioase despre creșterea vitelor și valoarea lor economică care în zilele noastre, sunt un rău necesar agriculturii și mașini prețioase a căror muncă și produse în lapte și în carne formează unul din izvoarele principale ale venitului unei proprietăți. Știința e o putere necunoscută binefăcătoare.

Încă se găsesc agricultori la noi în țară care disprețuiesc sistematic ideea de știință agricolă și cred că ea nu poate face nimic pentru binele agriculturii. De aceea, când cauți să schimbi obiceiurile vechi ale culturii locului lor, li-se pare cea mai rușinoasă nălucire. Cu ce dispreț nu sunt tratați agronomii nostri și cei care cred în serviciile pe care știința poate să le aducă agriculturii!

Și cu toate acestea oamenii instruiți încep a fi consultați cu încredere în reconstituirea viilor distruse de filoxeră, și se conving că, în afară de deprinderea practică de a sămăna și de a planta, e ceva mai superior, ceva abstract, în cunoștințele științifice a căror mărime întrece amănuntele lucrărilor practice și ale căror lumini luminează.

Chimia aduce servicii agriculturii în fiecare zi. Laboratoarele de chimie agricolă se înmulțesc în toate țările pe care agricultorii le consultă pentru a se lu-

mină de cum sunt formate pământurile lor, ce îngrășăminte să le dea și de valoarea produselor. Altă știință învață pe agricultor să îngrijască de sănătatea plantelor pe care le cultivă și cum să scape de acele criptogame parazite și care nimicesc recolte întregi.

Agricultura română datorește științei și activității dlui Aurelian indicațiunii și învățăminte utile de care ea s'a folosit cu începere din prima jumătate a secolului XIX.

Nu mă întind mai mult asupra acestui punct. Astăzi agricultura română simte din ce în ce mai mult trebuința științei cu deosebire folositoare cultivatorului mic, ca să poată lupta cu cel mare care posedă mijloace de instrucțiune mai mari decât el posedă.

Deputat, senator, ministru, dl Aurelian a susținut interesele economice române, a combătut regimul convențional și continuu a cerut un regim vamal cu desăvârșire autonom, întocmai conform cu interesele noastre agricole și industriale. D-sa e autorul tarifului autonom din 1886 cu scop de a protege industria națională română.

Inspirat de cerințele economice ale vieții moderne în sfera sa de acțiune, dl Aurelian le a propagat de pe catedră și cu condeiul. Alți bărbați autorizați au stăruit să convingă Românii că interesul României e de a rămâne țară agricolă. De părere opusă, dl Aurelian, urmărind împlinirea unei credințe înrădăcinată în inima sa, într'o cârtică: *Cum se poate fondă industria în România*, a dovedit că, cu toate că agricultura e și va fi temelie pe care tebuie să se raze economia noastră națională, totuși, chiar pentru prosperitatea culturii pământului, are trebuință de o industrie proprie; arătând și mijloacele prin care poporul ar ajunge să creeze o industrie românească.

„Astăzi, zice dl Aurelian, după secolii de suferințe, poporul e liber și independent. Ajuns în rândul popoarelor înaintate, intrucât privește situațiunea sa politică, are de datorie a se pune pe lucru pentru a le ajunge și pe calea economică“.

Cel mai convins și mai fără preget apărător al intereselor economice române a fost dl P. S. Aurelian. Toată viața sa a dat exemplu muncii și exemplu pentru înălțarea agricolă și economică a țării. Agonom de frunte și din cei mai autorizați, distins bărbat de stat, profesor de agricultură și economie rurală eminent, a fost dintre antemergătorii progresului agri culturii noastre.

Dl Aurelian e acela care o jumătate de veac cu cuvântul și cu condeiul a determinat un curent puternic în favoarea desvoltării agriculturii și întemeierii unei industrii naționale.

Scrierile sale au luminat pe mulți dintre bărbații nostri de stat să se pătrundă mai bine de trebuințele țării pentruca agricultura noastră să realizeze ceva progrese. Tot d-sa, cel dintâi, a propagat asociațiunea între țărani pentru îmbunătățirea soartei lor și cultura populațiunii rurale prin biserică și școală „unde să se învețe nu numai carte propriu zisă, ci și mijloace de viețuire“.

Expozițiile.

(Din punct de privire comercial și industrial).

A trebuit să treacă multă vreme până ce expozițiile au luat și comerțul, industria și meseriile în cercul lor. Încă în primele decenii ale secolului al 18-lea existau exclusiv expoziții pentru arte. Comerțul, industria și meseriile expun cu scopul ca să dea consumenților o icoană asupra situației prezente a producțiunii, a destoiniciei, a calității și a ieftinătății produselor de comerț și industriale. Totodată se intenționează ca rezultat o cerere mai mare din partea marelui public consumant a produselor expuse pentru viitor. Cea mai importantă întrebare însă este: sunt expozițiile de fapt utile din punct de vedere național-economic, cu alte cuvinte au ele *un succes pozitiv*? La această întrebare numai cu greu se poate răspunde: Cele mai multe expoziții arareori au pentru totalitatea expozanților un rezultat bun în calcul mediu. De un succes foarte bun în urma expozițiilor se bucură numai o foarte mică parte a expozanților.

În general însă natura și scopul ultim al acestor expoziții nu residă în speranța la un rezultat imediat ci într'un efect, care poate să producă rezultate ulterioare. Expozițiile nu sunt târguri și în principiu nu urmăresc satisfaceri de trebuințe momentane. În prima linie ele vor numai să deștepte gustul pentru trebuințe, cari pe urmă să se poată căuta și găsi la timpul său din partea vizitatorilor expoziției. Din punctul de privire al viitorului se poate spune dar, că expozițiile sunt productive, utile și potrivite scopului, deși o dovadă sigură bazată pe cifre a acestor rezultate este aproape imposibilă. O categorie specială a expozițiilor sunt *expozițiile universale* (mondiale). Acestea în timpul mai nou au eșit din cadrul lor primordial, devenind cam dubioase cât privește rezultatul. Mai cu efect sunt expozițiile speciale pentru câte unul sau mai multe ramuri de producție, cum și expozițiile teritoriale, pentru o țară etc. Terenul cel mai extins la expoziții mondiale sau speciale ținute în stil mare, îl ia pretutindenea „parcul atracțiilor“. Antreprenorii acestei părți din expoziții nu numai că își scot spesele, dar de fapt în cele mai multe cazuri încasează beneficii de multeori foarte mari. Aceste „parcuri de distracție“ ale expozițiilor consumă partea cea mai mare din interesul care s'ar reveni expoziției ca atare. De altă parte însă atracțiile sunt indispensabile pentru animarea publicului la cercetarea expozițiilor. Cea mai mare importanță din punct de vedere economic o au expozițiile speciale. În cele mai multe cazuri acestea constituie o sursă directă pentru procurarea de articoli speciali, care satisfac unei cereri vieții existente, deșteaptă cereri nouă și mărește oferta. Prin aceste expoziții se produce perfecționarea, înmulțirea și desfacerea articolilor. În același timp expozițiile cu caracter mai restrâns — împotriva celor

mondiale — nu reduc caracterul de afaceri prin distracțiile ce le oferă ca cele universale, la care lumea se duce mai mult de petrecere. #

JURISDICȚIUNE.

Firma femeii. Femeia măritată, care își poartă singură afacerea, este obligată a-și folosi firma astfel, încât din aceea să fie evidentă, că este măritată.

(Tabla reg. din Budapesta Nr. 3577/905).

Domicilierea cambiei. Nu este de ajuns ca cambia prolongită să se provadă cu domiciliul cambiiilor fundamentale, ci ea trebuie umplută și în ce privește persoana domiciliatului întocmai ca și cambia fundamentală.

(Curia reg. Nr. 187/05)

Limitarea circulației libere a acțiilor. Condițiunea, că acționarul care voiește să-și vândă resp. transcrie acțiunile este obligat a-și anunța aceasta intențiune a sa mai întâiu direcțiunii și a depune la aceasta acțiunile pe timp de 30 de zile este neadmisibilă în statutele societății pe acții.

(Tabla reg. din Timișoara Nr. 3971/905)

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 27 Iulie 1906.

În urma pretenziunilor mari, ce le va ridica guvernul ungar deja în timp apropiat față de bănci, scumpetea banilor în piața internă se menține și având în vedere și marile angajamente ale pieței vieneze în împrumuturile rusești, cari în timpul din urmă, precum se știe, s'au devalvat rapid, se poate prevedea că spre toamnă banii se vor scumpi și mai mult. Discontul privat variază între $3\frac{7}{8}\%$ — $3\frac{15}{16}\%$, iar cambiile comerciale se discontează de la $3\frac{3}{4}\%$ în sus.

Ce privește piețele externe de bani, în Berlin deși situația Băncii imp. germane s'a ameliorat și discontul privat s'a redus la $3\frac{3}{8}\%$, cu conziderare la situația politică etalonul oficial de până acum se susține ne schimbat. În Londra prețul banilor de zi este $1\frac{7}{8}\%$ și discontul privat cotează 3 — $3\frac{3}{8}\%$ iar în Paris $2\frac{5}{8}\%$.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară 4% . Banca Națională a României 5% . Banca imperială Germană $4\frac{1}{2}\%$. Banca Angliei 3% și Banca Franței 3% .

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

1. În Austro-Ungaria perspectivele sunt foarte bune.

2. În România Condițiunile atmosferice continuă a fi favorabile recoltelor, cari prezintă perspectivele cele mai încurajătoare.

Recolta de porumb mai cu seamă are un aspect superb și promite să dea o producțiune extraordinar de abundantă.

Treieratul grâului continuă cu mare activitate în toată țara și procură agricultorilor surprize aprecia-

bile din punctul de vedere al producțiunii. Nici calitatea nu lasă de dorit.

3. În Germania perspectivele sunt din cele mai satisfăcătoare pentru grâu, orz și ovăș și mijloeci pentru săcară.

4. Franța, Anglia, Italia și Spania promit o producțiune bună mijlocie.

5. Ultimele știri referitoare la recoltele din Statele-Unite confirmă părerea unei producțiuni foarte abondante în grâu de toamnă și bună în grâu de primăvară. Iăsând în general un surplus exportabil destul de important, pe care însă morarii americani îl vor expedi în Europa, transformat în făină.

În ceea ce privește Rusia, care joacă deasemenea un rol important pe piețele de cereale, lipsa de informațiuni precise asupra recoltelor sale, se reduce numai la supoziții.

Se pretinde că și anul acesta în urma unei recolte mediocre și din cauza tulburărilor agrare și politice, Rusia va juca un rol șters în mișcarea exportativă a campaniei celei nouă.

Din problemele ministrului ung. de agricultură I. Darányi. Ministrul a enunțat că va înlesni comunelor și agricultorilor cumpărarea animalelor de prăsilă: a taurilor, armăsarilor, vierilor și berbecilor. Favorurile pe cari le va acorda statul vor fi de 20—30 procente.

Industria de casă se va răspândi în grad mai mare decât până acum prin cursuri aranjate anume în acest scop, pentruca agricultorilor să li se dea posibilitatea de a câștiga și în cursul iernii.

Se vor ținea agricultorilor serii de prelegeri pentruca aceștia să-și amelioreze și înmulțească cunoștințele agricole de tot felul.

Va stărui pentru organizarea valorizării vinului.

Muncitorii agricoli vor fi ajutați ca cu banii ce an de an plătesc chirie, să-și poată procura case proprii.

Referitor la servitori se va aduce o lege în care se va prevedea ca ei să aibă locuință corăspunzătoare și sănătoasă acolo unde servese.

COMERCIU.

Din problemele ministrului ung. de comerțiu Francisc Kossuth. La desbaterea bugetului ce decurge de mai multe zile toți ministrii de rezort ai Ungariei au dat asigurarea, că la proximal budget vor avea ocazia de a-și desvoltă programa specială. Ei însă și cu această ocazie au făcut declarațiuni asupra direcției ce vor avea să urmeze în viitor.

Ministrul ung. de comerțiu Kossuth, în partea primă a declarațiunilor sale, a dat expresiune hotărâtă referitor la împregiurările viitoare față cu Austria, accentuând neatârnrarea economică a țării. Ministrul voește să susțină stările prezente până la terminul prevăzut în actualele convențiuni comerciale.

Ministrul de comerțiu a făcut mai departe enunțațiuni și asupra politicei economice ce va avea să urmeze. El voiește să desvoalte energie industria de fabrică, meseriile și industria de casă și spre acest scop pune în vedere că are să ceară sume mari. Vom căpăta o lege pentru promovarea industriei, o lege referitoare la furnisări și o nouă lege pentru meserii. Noi avem o poartă pentru export la Marea-Adriatică; aceasta voește ministrul să o fortifice și mai mult.

Va stărui pentru dezvoltarea căilor ferate și a altor drumuri de comunicațiune, între cari și pentru canalizări, la cari ministrul ține foarte mult.

Ministrul de comerțiu a mai atins multe chestiuni, anume organizarea lucrătorilor și organizarea social-politică.

CRONICA.

Circulațiunea banilor și situația metalelor nobile. Ministerul de finanțe austriac publică o interesantă statistică asupra circulațiunii banilor și starea metalelor nobile, în care se arată marile progrese făcute pe urmele reformei valutare. *Starea metalelor nobile* în monarhia Austro-Ungară a fost la finele anului 1892 K 1,215.089,000, iar la finele an. 1904 de K 1,737.576,000. Efectul reformei valutare inițiate în August 1892 o demonstrează o comparație a circulațiunii banilor din monarhie și compoziția tezaurului metalic al Băncii Austro-Ungare în 1892 și 1904. La finele anului 1892 monarhia întregă a avut o circulație totală de K 6.201,400 în monete indigene de aur, K 632.259,746 în note de stat, K 921.838,380 în bancnote, K 69.250,518 în monetă curentă de argint, K 68.910,442 în monete bilon de argint în valută austriacă și K 29.687.634 în monete-bilon de aramă, în valută austriacă, total K 1,728.148,120. *Tezaurul metalic* al Băncii Austro-Ungare a fost la finele anului 1902: K 206.462,081 în aur; K 33.939,966 în devize; K 337.908,890 în monete curente de argint, total K 578.310,937. La finele anului 1904 din contră *circulația banilor* prezintă următoarele cifre: K 251.077.200 monete indigene de aur, K 2.720,170 note de stat, K 1.698.444,390 în bancnote, K 68.292,470 în monete indigene de argint, K 60.646.745 în monete de argint, K 129.126,006 în monete de K 1 argint, K 52.445,462 în monete de nichel și K 16.399,041 în monete de aramă, total K 2,279.161.484. *Tezaurul metalic* al Băncii Austro-Ungare a fost la finele anului 1904: K 1,153.015,783 în aur, K 60.000,000 în devize și K 294.544,510 în monete de argint, în valută de coroane, în total K 1,507.560,293.

Bancă românească în Agnita (Szt.-Agota, cottul Târnava-mare). Precum aflăm direcțiunea institutului „*Cordiana*” din Fofeldea, în ultima sa ședință plenară, a luat laudabilă hotărâre de a înființa o *Filială* în Agnita, orașel săsesc-românesc cu circa 3500 loc., cu împrejurime românească compactă. Noul institut va face fără îndoială bune servicii populațiunii din cercul Agnitei, avizată până acum în trebuințele sale de credit aproape numai la institutele de bani săsești din acel oraș. Activitatea și-o va începe *Filiala „Cordianeii”* deja în luna August a. c. Ii dorim succes bun!

Afacerile de escont ale Băncii Austro-Ungare. În anul acesta afacerile de escont ale băncii noastre de emisiune au luat dimensiuni atât de mari ca nicicând mai înainte. Dela începutul anului până la mijlocul lui Iulie escontul a atins suma de K 2179 milioane, pe când în anul trecut până la 15 Iulie s'au escontat numai 1600 milioane. Din comparația acestor două cifre se vede marea schimbare a pieței interne de bani, căci cererea de bani este cu aproape 40% mai mare decât în anul precedent. La același rezultat ajungem, dacă comparăm situația actuală a Băncii Austro-Ungare cu situația din anul trecut. Portofoliul a fost la 15 Iulie a. c. de K 472·8 milioane cu K 182·9 mil. mai mare decât în anul trecut și cu

K 286·8 mil. mai mare decât în aceeași perioadă a anului 1903. Va să zică dela 1903 încoace suma plasărilor în escont a crescut de 2½ ori. Revirementul din a doua săptămână a luni curente încă a fost mai mare. Cambiile nou escontate s'au cifrat cu K 66 mil., față de cari scadențele au fost de K 73 milioane astfel că escontul s'a redus numai cu K 13 mil., pe când în aceeași perioadă a anului trecut plătirile s'au urcat la K 23 mil. De observat este însă că medio a căzut pe o Duminică astfel că scadențele mai mari din aceasta zi se vor remarca numai în săptămâna a treia. Replătiri mai mari în Iulie și August nu se mai așteaptă, pentru că la finele lui Iulie încep deja de regulă cererile mai intențive de bani și se crede că portofoliul va depăși iarăș suma de K 500 milioane. Un simptom interesant pentru cererea potențată de bani în Iulie a. c. este și faptul, că Banca Austro-Ungară posedă cu K 8 mil. mai puține monede, anume coroane și monete-bilon, decât în anul precedent. Monetele acestea s'au scos dela bancă în cantități mari pentru plăți ale trebuințelor de toate zilele, indeosebi pentru simbrii. În aceasta își află expresiune și activitatea industrială mai intențivă, anume și a industriei edile, care monetele necesare pentru acoperirea plăților mai mari, le-a scos dela Banca Austro-Ungară.

Monetizare și circulația monetelor. În pătrarul II al anului curent s'au monetizat, conform statisticei oficiale numai piese a 2 fil. anume 3.035,119 buc. în valoare de K 60.702·38. Din monetele bătute mai înainte s'au pus în circulațiune în același pătrar 6.507.416 piese a 2 fil. și 145.000 piese a 1 fil., laolaltă în valoare de K 131.598·32. Se află deci în circulațiune cu acestea împreună 248.187.234 piese a 2 fil. și 42.450,800 piese a 1 fil. În depozit se mai află din piesele a 2 fil. 56.943.746 buc. și din piesele a 1 fil. 35.549.200 buc. în valoare totală de K 1.494.366·12. Cele 3.840.000 piese de argint a K 5, 60 mil. piese de argint a K 1, precum și cele 54 mil. monete de nichel a 20 fil. și 72 mil. monete de nichel a 10 fil. s'au bătut și pus în circulațiune încă de mai înainte.

O nouă bancă de parcelare. Precum se anunță un grup de bănci maghiare din provincie proiectează fondarea unei noue bănci de parcelare, care să nu se ocupe numai cu parcelarea de moșii ca „Banca de colonizare și parcelare” ei și cu parcelarea de teritorii orașenești. Capitalul societar este proiectat cu K 8 milioane din care sumă se vor întrebuiți K 3 milioane pentru crearea unui fond de garanție al scrisurilor fonciare, ce voiește să emită noua bancă pe baza împrumuturilor ipotecare acordate. La fondare participă afirmative și câteva bănci de rangul prim din străinătate, dar numai dacă institutele inițiatore ale noiei întreprinderi se angajază și la plasarea scrisurilor fonciare, ce se vor emite.

Reforma învățământului agricol. La 24 crt. s'a ținut în ministerul de agricultură din Budapesta o anchetă în chestiunea învățământului agricol. Părerile anchetei se pot resuma în următoarele: ancheta dorește ca institutele de învățământ agricol să se transformeze în academii, pentru frecuentarea cărora absolvarea unei școale medii să fie obligatoare. Se dorește introducerea facultativă a sistemului de internat, mai departe, ca numărul maximal al frecvențanților să fie limitat în conformitate cu localitățile menite pentru învățământ și laboratorii. Ca cursului de 3 ani să-i urmeze un an de instrucție practică.

„STEUA“

inst. de credit și econ. soc. pe acții în Román-Petre.

CONCURS

Pentru ocuparea postului de contabil și practicant la institutul de credit și economii, societate pe acții „Steua“ în Román-Petre (Petrovoselo) com. Torontal prin aceasta se escrie concurs.

1. Reflectanții la postul de contabil, au să dovedească că au absolvat cu succes vre-o școală comercială, cunosc limba română și maghiară în vorbă și scris eventual cea germană, sunt apti a compune independent bilanțul și că posed o praxă de cel puțin doi ani.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: K 1600.— salar anual, K 240.— relut de cuartir și tantiemă statutară.

Postul se va ocupa în 15 Septembrie a. c.

2. Reflectanții la postul de practicant vor dovedi absolvirea vre-unei școli comerciale. Salarul practicantului se fixează cu K 800.— anual, iar postul are a se ocupa îndată după alegere.

Concursul expiră în ultima zi a luni curente.

Román-Petre, în 18 Iulie 1906.

Nr. 74 (1—2).

Direcțiunea.

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

Nr. 1.

Studii de contabilitate
(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de
Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

Nr. 2.

Băncile Române
din
Transilvania și Ungaria

de
Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

Nr. 3 și 4.

Efectele publice

de
Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

Se pot procura dela Administrația „Revistei Economice“, cele dintâiu à 50 fl. cea din urmă K 1.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comerc.

Se poate comanda dela administrația „Revistei Economice“, cu prețul de 1 coroană.

Drepturile, datorințele și răspunderea

membriilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspunderea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 — 1905 — 1906.

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).